

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 45.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

quidem in aliis diligendis requiritur. Omnes enim homines amo gen- rali dilectione, plerisque ignoro, itaque actu specie alios non diligo. Cum tamen id necessitas inimici requirit, singulariter eum diligendum, adiuti namque. Cum vero ea necessitas non adeat, vauimquemque ita animo comparatum esse oportere. Sive n. cessitacibus & miseris inimici vellet succurrere. Si ne huiusmodi neminem posse saluari. Hoc cum omni s. doceant, nemo profusus dissentiat, manifesta est calumnia a Calunijs, qua orthodoxam religionem & doctores traducunt. Mihi quidam per facile forte Scholasticorum innimera multitudine id probare, verum in re manifesta, quid opus est testibus? Proponam duntaxat, quæ doctissimus noster Gregorius de Valentia habet in 2.2. d. sp. ut. 3. de obiectis caritatis. q. 3. puncto 2. Secundo queritur de circumstantia inimicitiae, an scilicet ob odium & immitiam, quam proximus erga nos gerat, excusentur, quo minus teneamur illum ex charitate diligere. Et respondendum est etiam negative cum D. Thoma hic art. 8. & 9. & D. Augustino libro 1. de doctrina Christiana cap. 22. & tract. 8. in primam Epistolam Ioannis. & alijs Patribus ac Theologis communiter. Nam debemus ergo inimicos etiam sic esse affecti, vt neque vnquam illos odio vero prosequamur, & cum necesse fuerit, actu quoque eos diligamus, eisque ex charitate beneficiamus: sed hoc ipsum est teneri ad eos ex charitate diligendos: Ergo tenemur illos excharitate diligere. Minor patet ex dicto puncto precedenti in fundamento secundo.

Maior quoad priorem parem probatur ex scriptura. Matth.
 5. Auditis, quia dictum est antiquis, diliges amicum tuum,
 & odio habes inimicum tuum. Ego autem dico vobis, dili-
 gite inimicos vestros, & benefacite his, qui oderunt vos, ut sitis
 filii Patris vestri, &c. Ex quibus postremis verbis apparet, in
 Nom. sal.
 non esse po-
 tuit, nisi de-
 legat inimi-
 cum.
 Christum sententia esse vim precepti. Nam ex precepto ne-
 cessarium est, quod est necessarium, ut per gratiam simus Dei
 filii. Sicut etiam idem preceptum patet ex eo, quod ibidem
 ait: Sic ut abundaverit iustitia vestra plus quam Phariseorum
 & Scribarum, non intrabitis in regnum celorum. Inter cate-
 ras namque peruersas traditiones Phariseorum erat illa, quam
 Christus ibi corrigit, inquit: Auditis, quia dictum est an-
 tiquis, diliges amicum tuum, & odio habes inimicum tuum,
 &c. Item patet hoc ipsum ad Rom. 12. Nulli malum pro
 malo reddere. Et 1. Pet. 3. Non reddentes malum pro ma-
 lo, nec maledictum pro maledicto, sed & contrario benedicen-
 tes, quia in hoc vocati estis.

Quod alteram vero partem, scilicet quod teneamur diligere inimicos, & eis benefacere tempore necessitatis, probatur quoque eadem maior ex scriptura. Prouer. 25. Si eliserit inimicus tuus, ciba illum, & si sitierit, potum danti. Quod praeceptum reperit etiam D. Paulus ad Rom. 12. Item ex prima epistola Petri, cap. 3. vbi iubemur etiam benedicere & contrariis inimicis, sicut paulo ante citauimus.

Præterea probatur eadem maior, quoad utramque partem, ratione: Nam omnis proximus, ut saepe dictum est, est ex charitate diligendus: sed inimicus est etiam proximus, cum habeat capacitatem ad beatitudinem, atque adeo etiam ordinem quendam ad divinam bonitatem, qua est obiectum formale charitatis: Ergo inimicus etiam est ex charitate diligendus.

scilicet decimus, inimicos esse etiam actū diligendos tempore necessitatis, atque adeo in preparatione quadam animi, ut D. Thom. inquit art. 9. observandum est, dupliciter incidere posse tempus illud necessitatis; Vno modo per se, quantum est ex natura ipsius charitatis, scilicet cum ipse inimicus indiget Beneficio nostre & beneficij; Altero modo per accidens, ratione videlicet scandalī, aut ipsius inimici, aut aliorum, si quo casu ob eo se sint concurrentes circumstantias tale scandalum secutorum videatur, nisi inimicum aliquibus beneficiis aut charitatis argumentis prospectuimus. Et utroque necessitas tempore sine dubio ex charitate inimici diligendus est etiam actū.

Hæc pauca ex grauiſſimo Theologo, cui cæteri ſimilia ſcribunt. Ut appareat nulla conſcientia, aut re-
Adami Conzen in Euang. Tom. I.

ligione scripturas à sectariis tractari, sed in omnem calumniandi occasionem intentos, hoc vnum agere, vt populum teneant, & doctores veritatis reddant exosos. Interim ad libros prouoco, & probationem tam iniquæ accusationis coram Deo hominibusque expono.

VERSUS 45.

*Vt sitis filii patris vestri qui in caelis
est, qui solem suum oriri facit su-
per bonos & malos, & pluit super
iustos & iniustos.*

QVÆSTIO I.

An non sit filius Dei, qui non amat ini-
micum?

§. I. **A**rgumentatio Christi est; non esse filios ge-
nuinos, & veros Dei, nisi quos dilectio inimi-
corum patri familes facit. *ὁπὸς γέννησε, ὡς υἱὸς, ὡς πατὴρ*
Ille enim & amicis, & inimicis bene facit. Egre gie
hunc in locum Caluinus commentatur. [Quum di-
serte pronunciet, non aliter ququam fore Dei fi-
lium, nisi qui oīes suos diligit, quis iam dicere au-
deat nulla huius doctrinæ seruandæ necessitate nos
obstringi? Perinde enim est, ac si dixisset, Qui quis
censeri volet Christianum, inimicos diligit. Horribile
sane po- tentum, quod mundus tam densis tenebris
per tria vel quatuor secula obrutus fuerit, ut non vide-
re disertè iuberi, quid quisque negligit, ex numero
filiorum Dei expungitur.]

Mihi horrendum sane portentum videtur Calu-
num ita tenebris obrutum; vt non videret ad salutem
esse necessarium dilectionem; nec magis se vitæ æter-
næ certum esse, quam sit dilectionis. Nisi enim im-
mutabili fide sibi persuaideat; Inimicos se diligere;
eosque vsque ad extremum spiritum esse amatum;
non potest certus esse de salute; quæ sine hac condi-
tione nulli contingit. Si enim hanc legem negligit,
de numero filiorum Dei, vt ipse ait, expungitur. Chri-
stum ait, ab effectu probare non alios esse Dei filios, nisi qui
ipsum mansuetudine & clementia referunt. Si ratio Christi
efficax est, vt esse sane efficacissima, vox æternæ verita-
tis; nos quoque eodem modo iudicare oportet. Hic
quæro primum, cum neget Caluinus ex operibus nos
reddi certos de electione, cur Christus hic osten-
dat, non posse nos sine operibus de nostra salute con-
stare? Deinde vnde certus sit, futurum, vt mansue-
tudine & clementia semper Christum referat? De-
nique cum fateantur Caluiniani se quotidie Dei præ-
cepta transgredi, experientia etiam doceat, eos odiis
indulgere, cædes facere, rebellare. An etiam tales cer-
ti sint inimicos se diligere? Cum etiam amicos fal-
lat, deprædentur, prodant, occidant.

VERSUS 46.

*Si enim diligitis eos qui vos diligunt,
quam mercedem habebitis? nonne
Et publicani hoc faciunt?*

QVÆSTIO I.

Qua sit dilectio publicanorum?

§. r. **S**ola amicorum dilectione negat eos habituros mercedem; rationem dat, Quia publicani, & peccatores etiam amicos diligunt, nec mercedem habent. Loquitur igitur Dominus de naturali amico-
Dilectio pu-
blicanorum
mercedis
expers est.